

Gayak

BEIN ESKATZEN ASI

-EZKERO...

Bein eskatzen asi-ezikero, asko esku-

tu biaf da, edo bape eskuatu ez.

Lengo egunian ifrat... bidez entzun

ian genduzan langile-estari batzuk,

entzuten egon ihan ziranetako batzuk

aritza laga ebaiza.

Langile areik, etxegiliak-edo ziran.

Eta langile-arauz eurai jaditzi biaf

utsezan lan-ordubak, alogerak eta

ahar eskatutenean ebezan.

Lan-ordubak alogera baiharen lenago

eskatu biaf dira-ta, 35 orduko lan-as-

tatu eskuatzen, eta sei ilarrak bengio

saspi eguneko atsedena. Alogertat,

bariz, paletia ta adralua eskubetan

antza ta erabilten ekinarenzantzen, eku-

neko 16 lauriek. Urriengoa malako lan-

gillarentzat, ostera, 15,50.

Eta mortorua egin, adralubakaz za-

matuta zurubi epiplak gora ofmariaz

-ofra ibili biaf dabentz "peón" ixenak

ezagututenean eta beso-langile gixagaxu-

entzat, 10,50 lauriek.

Azkenengoa langile gixagaxo onen

alogera entzun ihan eban batek, zoso-

listua, komunitatea alburgesa zan ez-

tagikun-afen, oya gafatza jaurti eban,

eta karaxika esan:

— Lanik geyen egin biaf dabentz gixa-

gaxuari alogerik gixtxien...? Ori

eztago ondo, ez erdi-ondo be!—azke-

nian epatu eban.

Beso-langile gixagaxuari ezari gura-

dautsuen alogera bide da deskele-

geratu zan ixakijaren kafaxikentzun

-ondoren, oin gustietan ondo jausiko

litzakentzun cskifa egingo leukei osikigia

num idoro efe-leikeneko oldozkunetan

ibili gintzana.

Eta Komunistak aginpideratutenean

ba-dira be, azkenengo esku-langile gi-

xagaxoen lana biaf dan lez ordaindu-

teko alogera aleguratu naiukako dabe.

San Martin'go aitzulora eldu zanekeko baña, turmoi-ots ikerragafiaz

badian ekaitsa bildugari bat sortu zan. Ango ofreztuak, ango turmoyak,

eta ango euri ta txingor jaustiak andijk ziran!

Orenbestegaz, "Gereta," ko etxaguna, ikerratu zan, bildurutu zan; eta

ekaitz andijkaren erpietatiak igez egiteko, antxe bertan zan labarpe batera

irruduz juan zan; aitz-mendi gustiak bere ganera juakoza begitandu ya-

kon.

Ometan, San Martin'go artzulotik unten ziran zarata batzuk "Gere-

ta," ko etxaguna, berarta, artzulora, adi imini eben. Zarata bakan arik,

ule-zutik gelduta imini eben. Alako zarata ta gafazirkir, bere belarifik

egundo be ezeben entzun.

— Onako zaratarak eta gafazirkir egundo etxauak entzun—. Zar

ete yagok bentan...? Egingo neulek, "bestaldeko mutukiak" dagozala...

Demonio gustiak bat eginda be, olako zaratarak egiteko oratik...!

Gure gixona olako oitzozkun bildurgariak ebilan bitartean, ofreztu

andi baten argitzen, artzulotik zortzi mutil, zortziralek dantzari antzian, apa-

palada baten kanporatu ziran. Mutiloak, euren soñak, arkondara baitzakaz

eta praka gorriakaz estaldutenean ezeben; eta euren atzak bestet "praka

-gorri" bat beturatu-soñia eskuan ebañ arinka agertu zan.

Eta orduban, zortzi-mutilak, zortzi "praka-gorriak," turuta-otsian ifun

diran dantzak egiten asi ziran. Arren jirabirak eta aren saltuak ikusita,

"Gereta," ko gixona itz egiteko be adore barik geratu zan. "Ai, nik andri-

aren esana egin banuei" tamalez esaten eban.

Eta ikuskixun ain bakana begi-aufetik kenduteko, eskumako eskua-

gaz "Atiaren" egin eban.

Orduban "praka-gorriak" geratu egin ziran; eta euretarik batek asare-

-bitzetan juanda "Gereta," ko etxagunari "Atiaren" egifikorik eskua zugatz

batera lotu eutsun.

Ori eginda, bafien-hari dantzak egiten asi ziran. Bafiro be "Gereta"

-ko etxagunak beste eskuagaz "Atiaren" egin eban; eta orduan be "praka

-gorri" beste eskuak be lotu egin eutsuen.

Irugafenez dantzak asi ziran bariz, ujuyuka ta didarka pozaren ibili ziran, labarpeko gixonak geyago "Atiaren" ezingo ebala egin eta.

"Gereta," ko gixonak baño, eskuan lotuta eukozalako "Atiaren" ezin

ebala egin ikusi ebanian, "Jesus" ixena gogoz didar egin eban.

Eta orduan jazo zan andijena. "Praka-gorriak" Jesus ixena entzutiaz

batian gafazi batzen dirdarka asita, jolas eta dantza gustiak bertan-bera

itzijaz, apafalada batera artzulorantz abiju ziran. Bidian "laugifin" jo-

yazala esaten elbarik.

— Otek "Gereta," ko gixon zirtzilak yaukei erua... Ofixena, dok erua...

Ofek apurtu yozak gure dantzak eta ofek galdu yok gure umoria...

Eta ori esanda beste barik, "praka-gorri" gustiak asare-bitzetan ke-

moitzuak atzian izten ezezala amofuz beterek aritzularatu ziran.

"Gereta" etxaguna, ostera, "praka-gorriak" amofuz joyazala ikusi

ebanian, bafe-santzakota asita, etxerantzako bidian jari zan; eta gabian

etxera eldu zanian bafiz, ikusirikaren bafi bere emaztiari zietz-zietz emon

eutsun.

— Praka-gorri! ofek, txefenak edo diabruak ixan el-ziran.

"Bazala, etzala...

ipuetaen esango."

Praka-gorrijak Abere Dontsuak

Laugarren gaua

Otxolou

PATIRKI DEUNA

Gotertxauntzako toki bila

Ba_ebuena Patirki Deuna,

Deun apal, Deun leuna,

Airelande'ko Erefea lagun,

Josu Jaunaren Jauretxoa nun

eregiako toki bila.

Eta aratz lekurik mila,

aof; uste-uste gabea,

landa edef batean,

orein eme bat eban ikusi

bere kumeaz ziarduana jostari.

Ikusgai samuña, bemenet,

amea kumeaz jostetan

ikustea...

Baña, hea:

Erefea'ren mofojak bere

ikusi dituez abere

ain edef opagarria,

eta arixia bikeri nayiak

alkaren leyan dareez

erasoz eta oldarez.

"EZ, eguno, ofek il!" Patirki'k din-

(ts-e-

"Neureak dira ta, geldirik zagoze!"

Laztanu eban orein amea,

eta artunen orein kumea

—lore zuria baizen garbia,

naruz sedea baizen guria—

kolkoari eutsola ba_eroian maiteki.

Amea—ama zan-da—ba_yoakon ondoti

bere kuma maiteari,

samuñ, gozor, urdu,

begira eti adi.

Omenbesteak, gure Patirki'k,

beste uste barik

eta arixia bikeri

lufeak imini eban oreña

amearen efapean ezarkeak;

eta bejan imini ebaneko,

toki axeri eriti eutsan beña

Josu Jaunaren

oi ez lako

Jauretxe edefaren

orubetzako.

Toki atan bérta, beraz,

eban Patirki'k eregi, eraz

bere Gotertxauna.

Eta Patirki Deuna,

gaur aitean bere,

leku atxante gurutzen dabe.

Eta gaur oindino bere

Patirki Deunaz esan dario

bere bulafari deutsola

darroala Airelande'ko Eleizea

arako orein kuma zea

eroan eban lez, beñola.

55 55 55

Indar atsegina izan yaken ipueta giztiera, batez bere aberean. Leodegi...

— Gomutan dozuek, aukfi, ema...

eta aefek, Eresi-Idaztiko arako in-

neurtuak: "Orein egafitak legez hizk...

rriko ura, nire biotzak bere, ema Jaso...

goikoa, Zu zaitu gura." Patirki Deun...

nak bere txadonea egiteko legez hizk...

ra andia aritu zituztan, eta izan...

txadonetan, Kisto'ren saletsak eur...

bailean, sortu oí dira biza dake...

Ikutzetarako itzuli biziak.

— Orain Birkidek' esan eban Adon...

i'k, eta Birkidek':